

Information om praktisk tjänstgöring för personer med polsk tandläkarexamen

Vägen till legitimation

Personer som har tagit polsk tandläkarexamen utan att ha gjort praktisk tjänstgöring och kunskapsprov i landet, har inte uppnått full behörighet i Polen enligt yrkeskvalifikationsdirektivet. För att uppnå en kompetens som motsvarar svensk legitimationsnivå behöver de därför genomföra en handledd praktisk tjänstgöring i Sverige.

Möjligheten att genomföra praktisk tjänstgöring i Sverige gäller de som har påbörjat sin tandläkarutbildning i Polen före den 1 januari 2019 och kommer att slutföra den senast 30 juni 2024.

Tillgodoräkna tidigare gjord tjänstgöring

Personer som tidigare tjänstgjort under handledning i Sverige eller i ett annat EU/EES-land ska kunna tillgodoräkna sig den tiden. En förutsättning är dock att tjänstgöringen har skett under liknande förhållanden som framgår av Intyget om praktisk tjänstgöring för personer med polsk tandläkarexamen på sida 4–16. Det är verksamhetschefen som bedömer om personen uppfyller målen som ställs för att uppnå kompetens motsvarande svensk legitimationsnivå. Det kan hen göra genom att fylla i intyget och på så sätt visa att tidigare genomförd tjänstgöring uppfyller målen för praktisk tjänstgöring.

Bedömning genom praktisk tjänstgöring

Syftet med den praktiska tjänstgöringen är att göra en bedömning av lämpligheten för yrket och en fördjupad bedömning av kompetensen i en klinisk omgivning.

Den som ska göra praktisk tjänstgöring letar på egen hand upp en tandvårdsklinik i Sverige där hen kan tjänstgöra på heltid under minst sex månader. Personen ansöker också själv till Socialstyrelsen om att få göra praktisk tjänstgöring genom att skicka in en ifylld ansökningsblankett, ett personbevis eller en kopia av giltigt pass samt en kopia av examensbevis över tandläkarexamen.

Om förutsättningarna är uppfyllda kommer Socialstyrelsen att fatta beslut om att personen får göra praktisk tjänstgöring.

Ni hittar ansökningsblanketten, [Ansökan om att få göra praktisk tjänstgöring](#), på Socialstyrelsens webbplats.

Verksamheten ska ansöka om särskilt förordnande

Efter att en person har blivit godkänd att få göra praktisk tjänstgöring i Sverige, ska verksamheten

som tar emot densamma ansöka om ett särskilt förordnande hos Socialstyrelsen för att personen ska kunna tjänstgöra som tandläkare utan legitimation. Ansökan om särskilt förordnande ska göras minst en månad innan tjänstgöringen ska påbörjas. Personen får inte börja tjänstgöra innan verksamheten har fått ansökan beviljad. För att ge tjänstgöraren de förutsättningar som krävs för att målsättningen med tjänstgöringen ska uppfyllas, ska verksamheten bland annat ta fram en plan för tjänstgöringens genomförande till exempel gällande handledning och assistans, uppgifter om klinikkens infrastruktur, tillgång till patienter samt information om vilka lednings- och styrdokument som kliniken använder sig av.

Ni hittar ansökningsblanketten, *Ansökan om särskilt förordnande att utöva tandläkaryrket för icke legitimerade tandläkare*, på Socialstyrelsens webbplats.

Krav på handledning

Tjänstgöringen ska ske under handledning av någon som har haft svensk legitimation som tandläkare i minst tre år. Socialstyrelsen rekommenderar att handledaren har erfarenhet av handledning. Det är verksamheten som avgör om handledaren har tillräcklig erfarenhet för att handleda och bedöma tjänstgöraren.

Praktisk tjänstgöring under sex månader

Den praktiska tjänstgöringen ska genomföras under sex månader i en följd. Tjänstgöringen sker på heltid, 40 timmar per vecka, varav åtminstone 32 timmar ska vara kliniskt arbete. Om tjänstgöringen genomförs på deltid (måste vara minst på halvtid) måste den sammanlagda tjänstgöringstiden motsvara sex månaders heltidstjänstgöring.

Tjänstgöringstiden kan inte förkortas. Den får heller inte förlängas utan ett beslut från Socialstyrelsen. Om verksamheten vill förlänga tjänstgöringen ska den skicka in en ny ansökan om ett särskilt förordnande med en motivering till varför tiden behöver förlängas och därefter invänta beslutet.

Om det uppstår avbrott i tjänstgöringen på grund av exempelvis sjukdom kan verksamhet-

en kontakta Socialstyrelsen för vägledning i det enskilda fallet.

Socialstyrelsen ansvarar inte för ekonomisk ersättning till tjänstgöraren eller eventuella försäkringar som behövs under den praktiska tjänstgöringen.

Handledare och verksamhetschef ska efter genomförd praktisk tjänstgöring fylla i Intyget om praktisk tjänstgöring för personer med polsk tandläkarexamen på sida 4–16, där de moment som ska genomföras framgår. Intyget utgör ett underlag för Socialstyrelsens beslut om legitimation. Läs mer om detta längre fram i dokumentet.

Den som har tjänstgjort kan sedan ansöka om legitimation som tandläkare genom att skicka in sin ansökan tillsammans med intyget från den praktiska tjänstgöringen.

Efter att den praktiska tjänstgöringen har avslutats och i väntan på Socialstyrelsens beslut om legitimation har tjänstgöraren inte rätt att utöva tandläkaryrket.

Var den praktiska tjänstgöringen kan genomföras

Tjänstgörarens kompetens och lämplighet ska bedömas enligt kraven för svensk legitimation. För att en bedömning ska kunna göras ställs vissa krav på verksamheten. Tjänstgöraren ska disponera ett eget behandlingsrum på heltid och ha tillgång till tandsköterska i rimlig omfattning, dock minst hälften av den kliniska arbetstiden. Tjänstgöraren förväntas behandla cirka 150–250 patienter under tjänstgöringen. Patienterna ska ha olika vårdbehov (inom kariologi, parodontologi, bettfysiologi, oral kirurgi, endodonti, odontologisk radiologi, protetik samt pedodonti och ortodonti) och vara av olika åldrar från barn till vuxna. Behandling av patienter med allmänmedicinska diagnoser, såsom diabetes och högt blodtryck, förutsätts ske.

Det är verksamheten som själv tar ställning till om den är lämplig för praktisk tjänstgöring med utgångspunkt i den bedömning av tjänstgöraren som ska göras genom att fylla i intyget om praktisk tjänstgöring.

Intyget blir en del av Socialstyrelsens beslutsunderlag

För att Socialstyrelsen ska få ett bra beslutsunderlag ska verksamhetschefen och handledaren fylla i ett intyg om den praktiska tjänstgöringen. Intyget är utformat utifrån kraven på kompetens och lämplighet för tandläkarexamen.

I intyget finns ett bedömningsunderlag med specificerade arbetsuppgifter där tjänstgörarens kompetens ska bedömas. Det finns även öppna frågor, med stödtext hämtad från bland annat examenskraven, där svaren kan formuleras fritt.

Som stöd för att göra bedömningar och fylla i intyget kan verksamheten använda sig av tidigare beprövade bedömningsmetoder. Socialstyrelsen behöver dock inte ta del av detta underlag.

I bedömningen ska synpunkter på tjänstgörarens lämplighet och kompetens inhämtas från annan tandvårdspersonal inom verksamheten.

Intyget ska skrivas under av verksamhetschefen, handledaren och tjänstgöraren. Handledaren ska även skriva under varje sida av intyget.

Efter att en person har avslutat sin praktiska tjänstgöring ska hen skicka in intyget i original till Socialstyrelsen. Genomgången praktisk tjänstgöring innebär inte att legitimation automatiskt meddelas.

Socialstyrelsen vill betona att praktisk tjänstgöring främst handlar om att göra en bedömning

och inte om att utbilda. Det ska dock finnas i åtanke att tjänstgöraren behöver lite tid för att vänja sig vid arbetsplatsen, IT-systemen och liknande.

Avbryt tjänstgöringen om det finns brister

Den praktiska tjänstgöringen ska i vissa fall avbrytas och Socialstyrelsen informeras om detta. Tjänstgöringen ska avbrytas om tjänstgöraren uppvisar så stora brister i kompetens eller lämplighet att det kan befaras utgöra en risk för patientsäkerheten. Tjänstgöringen ska också avbrytas om tjänstgöraren har sådana brister i det svenska språket att det försvårar en bedömning av kompetensen. Socialstyrelsen tar då ställning till om det finns förutsättningar för fortsatt tjänstgöring.

Arbetsuppgifter som tjänstgöraren får utföra

Tjänstgöraren ska ha ett särskilt förordnande att utöva tandläkaryrket under tjänstgöringen. Särskilt förordnad personal jämställs med legitimerad personal utom när det i lag eller annan författning uttryckligen anges att arbetsuppgiften ska utföras av legitimerad personal. Det finns mer information på Socialstyrelsens webbplats om vem som får göra vad i hälso- och sjukvården och tandvården, <https://vemfargoravad.socialstyrelsen.se>.

Skicka intyget till
Socialstyrelsen
Behörighet
106 30 STOCKHOLM

Uppgifter om den praktiska tjänstgöringen

Namn på den som gjort praktisk tjänstgöring	Verksamhet/klinik
Personnummer	Tjänstgöringsperiod

Uppgifter om de ansvariga för bedömningen

Datum	Datum
Verksamhetschefens underskrift	Handledarens underskrift
Namnförtydligande och personnummer	Namnförtydligande och personnummer
Verksamhetschefens e-postadress	Handledarens e-postadress
Verksamhetschefens telefonnummer	Handledarens telefonnummer

Underskrift av den som gjort praktisk tjänstgöring

Jag har tagit del av bedömningen (tjänstgörarens underskrift)

Bedömning av den praktiska tjänstgöringen

Ni som bedömer den praktiska tjänstgöringen ska först kryssa i om tjänstgöraren behärskar de specificerade arbetsuppgifterna i checklistan och för varje delmål beskriva hur bedömningen gjorts. Sedan ska ni med fri formulering, utifrån stödtext från bland annat examenskraven, beskriva

- omdömes- och problemlösningsförmågan
- förhållningssättet mot patienter och personal
- den allmänna lämpligheten som tandläkare
- eventuella brister i ett patientsäkert arbete.

Övergripande målsättning med praktiktjänstgöringen

Den som har gjort praktisk tjänstgöring ska självständigt kunna diagnostisera, riskbedöma, terapiplanera och behandla sjukdomar och anomalier i tänder, munhåla, käkar och omgivande vävnader hos patienter i olika åldrar och med olika behov. Vidare ska man kunna initiera och genomföra hälsofrämjande och förebyggande arbete inom tandvården för såväl individer som grupper av patienter. En helhetssyn ska prägla omhändertagandet av patienterna och ska därför ske i samverkan med samtliga personalgrupper inom tandvården, liksom med andra yrkesgrupper inom vård och omsorg.

Tjänstgöraren ska visa ett empatiskt förhållningssätt och en förmåga att kunna kommunicera och etablera god kontakt med patienter, anhöriga och medarbetare samt värna om och respektera patientens behov och autonomi.

Patientbemötande & säkert omhändertagande

Den som har gjort praktisk tjänstgöring ska kunna

1. inhämta relevant hälsoinformation från och samtala professionellt med vuxna patienter

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

2. inhämta relevant hälsoinformation från och samtala professionellt med barnpatienter och deras närstående

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

3. dokumentera information från anamnes, undersökning och behandling i journal samt föra journal enligt gällande författningar

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

4. tillämpa rutiner för hygien och smittskydd

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

5. tillämpa hjärt-lungräddning

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

Ange hur delmålet för patientbemötande och säkert omhändertagande har kunnat uppnås och hur den uppnådda kompetensen har kontrollerats

Oral diagnostisk radiologi

Den som har gjort praktisk tjänstgöring ska kunna

6. göra en helhetsbedömning av en patients behov av en berättigad och optimerad röntgenundersökning med intraorala bilder och/eller panoramabild av tänder och käkar

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

7. genomföra intraorala röntgenundersökningar, montera röntgenbilderna samt bedöma bildernas kvalitet och värdera bildkvalitetens betydelse för röntgendiagnostik

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

8. identifiera och redogöra för patologiska förändringar och andra avvikelser i röntgenbilden och i förekommande fall koppla samman dessa med anamnestiska och kliniska fynd samt eventuell tidigare röntgeninformation

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

Ange hur delmålet för oral diagnostisk radiologi har kunnat uppnås och hur den uppnådda kompetensen har kontrollerats

Kariologi

Den som har gjort praktisk tjänstgöring ska självständigt kunna diagnostisera, riskbedöma, terapiplanera och behandla patienter med kariesskador samt planera, organisera och leda kariologiska behandlingar i samverkan med andra yrkesgrupper. Tjänstgöraren ska kunna

9. genomföra en kariologisk undersökning genom att registrera och diagnostisera initiala och manifesta kariesskador, både kliniskt och radiologiskt, samt upptäcka och bedöma tidigare utförd restaurativ vård

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

10. ge individanpassad information om hur kariesprocessen kan motverkas samt föreslå orsaksinriktad sjukdomsbehandling i adekvat prioritetsordning

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

11. bedöma kariesskador i emalj och dentin samt behandla skadorna med relevant och korrekt utförd terapi samt identifiera komplikationer efter restaurativ terapi och åtgärda dem

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

Ange hur delmålet inom kariologi har kunnat uppnås och hur den uppnådda kompetensen har kontrollerats

Parodontologi

Tjänstgöraren ska kunna

12. undersöka, diagnostisera och terapiplanera patienter med olika grad av parodontal sjukdom

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

13. ge orsaksinriktad sjukdomsbehandling i adekvat prioriteringsordning utifrån patientens sjukdomsbild, ge individanpassad information och munhygieninstruktion, utföra adekvata behandlingsåtgärder på patienter med parodontit, visa förmåga att utföra ickekirurgisk mekanisk infektionsbehandling, samt diagnosticera och föreslå när kirurgisk intervention ytterligare kan förbättra parodontal läkning

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

14. bestämma ett lämpligt revisionsintervall för parodontal uppföljningsvård

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

Ange hur delmålet inom parodontologi har kunnat uppnås och hur den uppnådda kompetensen har kontrollerats

Bettfysiologi

Den som har gjort praktisk tjänstgöring ska kunna

15. göra en bettfysiologisk undersökning genom att ta upp en smärtanamnes och göra en klinisk, funktionell undersökning av käksystemet samt ställa en korrekt bettfysiologisk diagnos baserat på aktuella undersökningsfynd

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

16. genomföra reversibel behandling riktad mot smärta och käkfunktionsstörning med beteendemodifikation, bettskena, rörelseträning och läkemedel

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

Ange hur delmålet inom bettfysiologi har kunnat uppnås och hur den uppnådda kompetensen har kontrollerats

Handledarens underskrift

Oral kirurgi

Den som har gjort praktisk tjänstgöring ska kunna

17. ställa adekvat diagnos baserat på patologi gällande indikation för extraktion av visdomstand samt avgöra vilka tänder som är lämpliga för vanlig extraktion och vilka som kräver operation mot bakgrund av anamnes, status och röntgen

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

18. genomföra preoperativ medicinsk riskbedömning inför tandextraktioner utifrån patientens allmänna hälsa och till patienten förskrivna läkemedel

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

19. utföra tandextraktion med ett gott, atraumatiskt handlag samt med hänsyn till angränsande anatomiska strukturer

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

20. bedöma pre-, peri- och postoperativ smärta, ge adekvat information och distribuera smärtbehandling och pre- och perioperativ sedering

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

21. innebörden av rationell antibiotikaanvändning och kunskap om de preparat som lämpar sig för dentala infektioner samt kunna innebörden av "god hygienisk standard" och dess betydelse för spridning av vårdrelaterade infektioner inklusive antibiotikaresistenta bakterier

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

Ange hur delmålet inom oral kirurgi har kunnat uppnås och hur den uppnådda kompetensen har kontrollerats

Endodonti

Den som har gjort praktisk tjänstgöring ska kunna

22. ställa adekvat diagnos för pulpan och den periradikulära vävnaden baserat på anamnes, status och röntgen

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

23. föreslå en adekvat behandlingsstrategi för endodontisk behandling med bakgrund av bakomliggande sjukdomsfaktorer i pulpa och periradikulär vävnad, utföra rotfyllning inkluderande preparation, instrumentering och rotfyllning med aseptiskt arbetssätt och gott resultat samt genomföra prognosbedömning och utvärdera utförd behandling

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

24. differentialdiagnostisera mellan odontogena och icke-odontogena smärttillstånd och genomföra adekvat behandling/omhändertagande utgående från de riktlinjer som finns att tillgå

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

25. omhänderta patient med ett akut behandlingsbehov med ett etiskt och empatisk förhållningssätt som även beaktar människors rätt till vård på lika villkor

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

Ange hur delmålet inom endodonti har kunnat uppnås och hur den uppnådda kompetensen har kontrollerats

Protetik

Den som har gjort praktisk tjänstgöring ska kunna

26. identifiera protetiska diagnoser och behandlingsbehov

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

27. föreslå protetiska behandlingsalternativ utifrån prognos och kostnad

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

28. genomföra protetiska behandlingar för att med tandstödd- och/eller avtagbar protetik återskapa en för patienten acceptabel estetisk och funktionell status med koppling till vetenskapligt underlag

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

29. dentala materials och protetiska konstruktioners egenskaper och användningsområden

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

Ange hur delmålet inom protetik har kunnat uppnås och hur den uppnådda kompetensen har kontrollerats

Pedodonti och ortodonti

Den som har gjort praktisk tjänstgöring ska undersöka och behandla patienter i åldrarna 3–19 år.

Tjänstgöraren ska kunna

30. informera sig om allmänhälsa, psykosocial situation och kostvanor genom att kommunicera med barn och ungdomar på deras nivå samt genom samtal med vårdnadshavare

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

31. utföra undersökningar av barn och ungdomar samt värdera anamnestiska och kliniska fynd, göra en riskbedömning och ta ställning till revisionsintervall

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

32. utföra bettutvecklingskontroll genom att utifrån ett relevant underlag presentera en övergripande diagnos, motivera behandlingsbehov och bedöma vilken uppföljning som behövs

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

33. utforma och utvärdera individuella profylaxprogram, utföra fyllningsterapi i primära och permanenta tänder samt utföra extraktioner av primära och permanenta tänder med adekvat smärtlindring

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

34. förbereda för och genomföra visning av patienter för urvalstandläkare i ortodonti, skriva en remiss till specialist i ortodonti samt utföra enkel interceptiv ortodonti i samråd med ortodontist

ja nej behöver utvecklas

ev. kommentar:

Ange hur delmålet inom pedodonti och ortodonti har kunnat uppnås och hur den uppnådda kompetensen har kontrollerat

Handledarens underskrift

Nedan ska ni som bedömer den praktiska tjänstgöringen i fritext beskriva tjänstgörarens omdömesförmåga, förhållningssätt och allmänna lämplighet samt eventuella brister i ett patientsäkert arbete. Under respektive rubrik finns stödtext hämtad från examensmålen i högskoleförordningen (1993:100).

Omdömes- och problemlösningsförmåga

Tandläkare ska visa förmåga att kritiskt och självständigt granska, bedöma och använda relevant information samt att på vetenskaplig grund diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar inom det odontologiska området. Tandläkare ska visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Förhållningssätt mot patienter

Tandläkare ska visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt och därmed värna om och respektera patientens behov.

Handledarens underskrift

Förhållningssätt mot personal

Tandläkare ska visa förmåga till lagarbete och samverkan med samtliga personalgrupper inom tandvården, liksom med andra yrkesgrupper inom vård och omsorg. Synpunkter ska inhämtas från annan tandvårdspersonal i verksamheten. Vilka åsikter har andra som arbetat med tjänstgöraren om exempelvis omdömesförmågan samt förhållningssättet mot patienter och personal?

Allmän lämplighet som tandläkare

Tandläkare ska visa självkännet och empatisk förmåga. Tandläkare ska visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna.

Eventuella brister i ett patientsäkert arbete

Om det framkommit exempelvis egenskaper, attityder, information till patienter eller behandlingsmetoder som kan utgöra en risk för patientsäkerheten ska de beskrivas här.

Handledarens underskrift
